

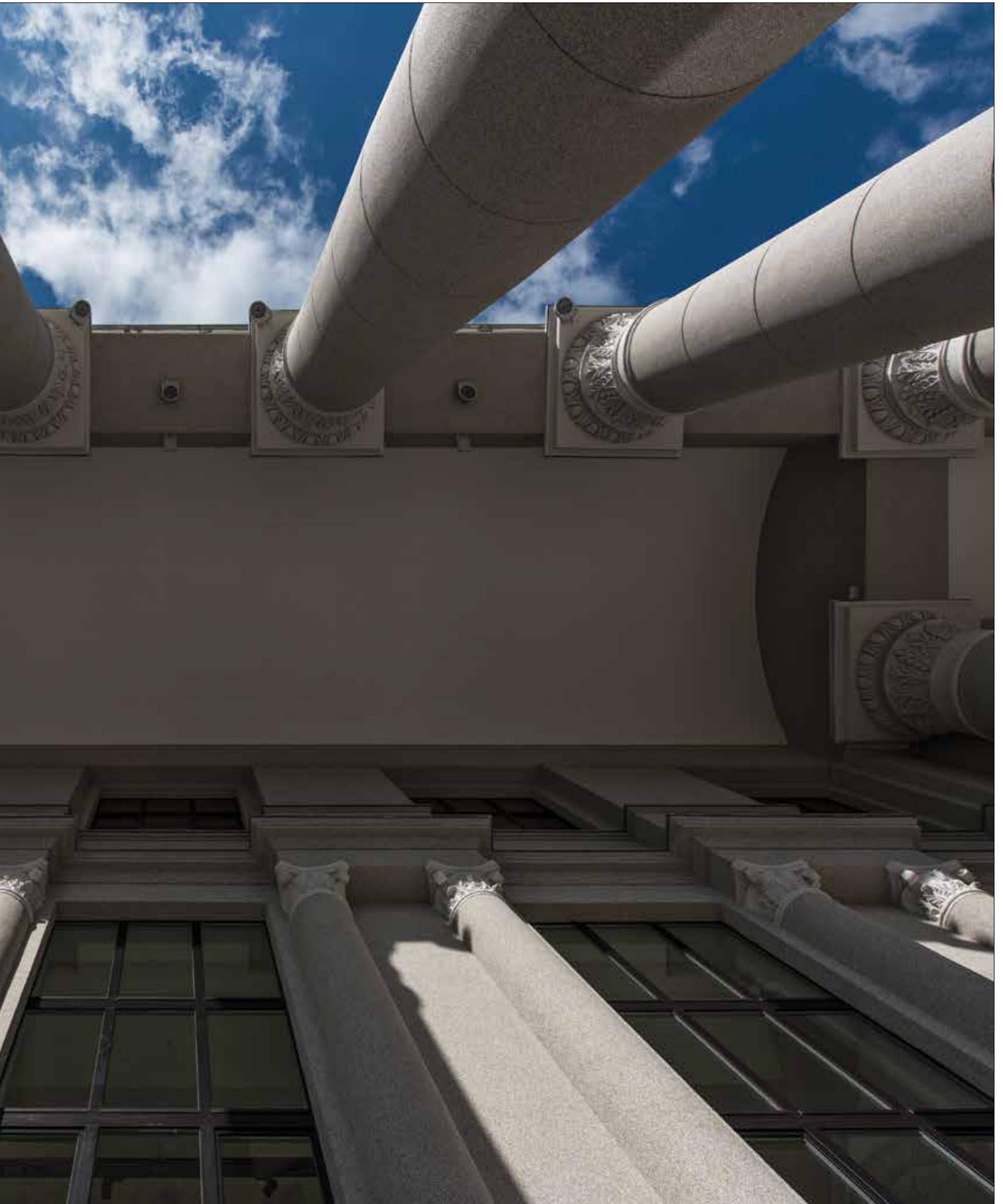
P

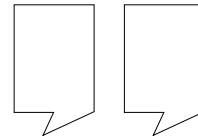
Kristina BUIDOVAITĖ

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, po aštuonerius metus užsitęsusių rekonstrukcijos darbų nusimetusi pastolius, pamažu gražinasi skaitytojus. Nors ir buksavę, bet pagaliau užbaigti rekonstrukcijos darbai ne tik žymi naują 1963-iaisiais iškilusio pastato gyvavimo laikotarpį – rekonstrukcijos sprendiniuose atsispindi ir pasikeitęs bibliotekos vaidmuo – tapti valstybės socialinio bei technologinio proceso dalimi.

o bibliotekos
stogu –
modernios
technologijos

Rekonstrukcijos metu buvo išsaugotos pagrindinės bibliotekos erdvės, taip pat vietoj senosios pastatyta nauja daugiau kaip 4 tūkst. kv. m ploto knygų saugykla.

Lankytojų komfortui – tinkamas patalpų mikroklimatas

Nacionalinėje bibliotekoje nuo šiol skaitytojų laukia ne tik keli milijonai įvairaus pobūdžio spaudinių, bet ir darbo bei edukacijos erdvės: meno galerijos, konferencijų salė, atviros darbo vietos, bendradarbystės, muzikavimo erdvės, netgi garso įrašų studija.

Pastate įrengti visi šiuolaikinėms reikmėms būtini elementai: rakinamos spintelės, vaikų užimtumo centras, motinos ir vaiko kambarys.

Rekonstruojant pastatą atsižvelgta ir į darbuotojų poreikius: po nauju skardos stogu esančioje palėpėje įrengti darbo kabinetai, taip pat pasitarimų kambariai. Bibliotekose ypač svarbi oro cirkuliacija, tad įdiegta mikroklimato palaikymo sistema, turėianti įtakos ir darbuotojų, ir lankytojų produktyvumui bei komfortui.

Bibliotekos erdvėse nuolat užtikrinama reikiama temperatūra, drėgmė. Visose lankytojų patalpose, įskaitant bendrąsias patalpas, skaityklas, parodų ir konferencijų sales, nuolat matuojama anglies dvideginio koncentracija ir atitinkamai reguliuojamas tiekiamo oro kiekis.

Bendrovė „YIT Kausta“, pasitelkusi kone 40 subrangovų ir laikydamosi paveldosaugos reikalavimų, atnaujino pastato fasadą, granitinius lauko laiptus. Užėjus į pastatą, į akis krinta naujai įrengti pagrindinio įėjimo ir šoninių laiptinių marmuro laiptai. Į trečio aukšto vestibulį grįžo pirmosios lietuviškos knygos autoriaus Martyno Mažvydo skulptūra, o antro aukšto fojė galinę sieną puošia išsaugotas dailininko Antano Garbauskio sukurtas spalvoto stiklo vitražas.

Pradžią rekonstrukcijos darbams davė Vilniaus Gedimino technikos universiteto ekspertų nustatyta bibliotekos pamatų erozija. Tik pradėję vykdyti darbus statybininkai netruko

įsitikinti, kad pastatas – avarinės būklės ir yra pavojingas bibliotekos lankytojams bei darbuotojams. Viena pastato sienos anga buvo užmūryta stogo čerpėmis, tačiau didžiausią grėsmę kėlė koridoriaus būklė – čia trūko sąramos, tad perdangos, kurios laikėsi tik dėl trinties jėgų, neįgriuvo per stebuklą.

Inžinerinėms sistemoms netaupė

Rekonstrukcijos metu buvo išsaugotos pagrindinės bibliotekos erdvės, taip pat vietoj senosios pastatyta nauja daugiau kaip 4 tūkst. kv. m ploto knygų saugykla.

„Naujos saugyklos įrengimas reikalavo sudėtingų inžinerinių sprendimų: teko nuardyti dalį stogo ir pro angą kranu iškelti supjaustytos senosios saugyklos dalis, o vėliau įkelti statyboms reikalingas medžiagas ir pastato viduje pastatyti 9 aukštų leidinių saugyklą“, – pasakojo „YIT Kaustos“ direktorius Kęstutis Vanagas.

Šiuos ir kitus darbus vienu metu atliko daugiau kaip 120 darbininkų.

Saugyklose taip pat nustatytas specialus režimas – nuolat palaikoma reikiama temperatūra ir drėgmė. Čia įrengta ir moderni gesinimo dujomis sistema, kuri yra nekenksminga žmonių sveikatai, tačiau eliminuojanti riziką gesinant gaisrą sugadinti vertingus leidinius.

Po rekonstrukcijos bibliotekoje įrengta moderni konferencijų salė, garso įrašų studija, vaizdo ir repeticijų patalpos, 24 vietų kino salė.

Konferencijų salė, vertėjų ir aparatūros patalpos įrengtos laikantis griežtų akustinių reikalavimų. Ateityje planuojama įrengti modulinės sistemos sceną, kuri prireikus būtų transformuojama į didelį susirinkimų stalą. Galiausiai numatyta galimybė garsą ir vaizdą iš konferencijų salės tiesiogiai transliuoti į 5 aukšto bendrosiose erdvėse būsiančią vaizdo sieną.

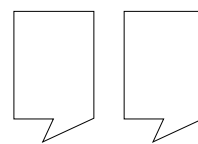
Nacionalinė biblioteka suteiks lankytojams galimybę įrašyti garso knygą, profesionalų mu-

zikos albumą ar repetuoti. Taip pat įrašų studijoje bus atliekami bibliotekos garso ir vaizdo dokumentų skaitmeninimo darbai. Tiems tikslams pasirūpinta profesionalia įrašų studijos patalpos akustika. Sienos buvo įrengtos iš garsui nelaidžių medžiagų, taip pat sumontuotos garsui nelaidžios durys ir papildomai įstatyti garsui nelaidūs langai.

Čia pat bus rengiamos švietimo, edukacijos paskaitos, kurių metu lankytojai galės susipažinti su muzikos industrijomis, garso įrašų procesais ir praktiškai prisiliesti prie kūrybinių industrijų.

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projektas buvo parengtas 1953 metais, biblioteka pastatyta ir įrengta 1963 metais. Projekto autorius – architektas Viktoras Anikinas.

Rekonstrukcijos projektavimo darbus atliko bendrovė Jungtinės architektų dirbtuvės, interjero projektą parengė architektas Jokūbas Jurgelis, rekonstrukcijos generalinis rangovas – bendrovė „YIT Kausta“. Darbams atlikti buvo pasitelkta daugiau kaip 40 subrangovų. ■

Pradžią rekonstrukcijos darbams davė VGTU ekspertų nustatyta bibliotekos pamatų erozija. Tik pradėję vykdyti darbus statybininkai netruko įsitikinti, kad pastatas – avarinės būklės.

▶ Pagrindinė interjero architektų idėja – bibliotekoje sugretinti sena ir nauja.

Bibliotekos interjere – seno ir naujo dermė

Kristina BUIDOVAITĖ

Architektų „2XJ“ komandai laimėtas viešasis konkursas projektuoti Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos interjerą tapo proga pademonstruoti savo žinias ir išmonę. Dėl griežtų paveldosaugos reikalavimų čia teko atsisakyti kardinalių interjero pokyčių, prisitaikyti ir prie anksčiau priimtų inžinerinių bei kitų rekonstrukcijos sprendimų. Esminė interjero projekto autorių idėja – sugretinti sena ir nauja, maksimaliai išnaudoti buvusias erdves jas pritaikant naujai paskirčiai.

- ⌚ Bibliotekoje įrengtos keturios pagrindinės skaityklos.
- ⌚ Esminis interjero projektuotojų sprendimas buvo seno ir naujo sugretinimas.

Idėjoms realizuoti – minimalus terminas

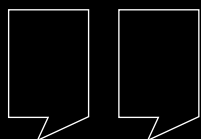
Penkių aukštų bibliotekos pastato interjerą kartu su kolegomis Laimiu Valančiūnu ir Jurga Marcinauskaite suprojektavęs architektas Jokūbas Jurgelis pasakojo, kad prie projekto, užsitęsusio kone aštuonerius metus, prisijungė paskutiniais, tačiau ypač intensyviais metais. Kaip tik tada, užbaigus visus suplanuotus rekonstrukcijos darbus, buvo galima imtis interjero projektavimo. Interjero koncepciją realizuoti reikėjo per metus, mat bibliotekos vadovai neketino koreguoti pastato atidarymo datos.

J. Jurgelis pripažino, kad laisvės kuriant interjero koncepciją nebuvo daug: nors pagrindinis projektavimo užduotyje įvardytas bibliotekos siekis buvo tapti atvirai, moderniai, tačiau daugelį sprendimų ribojo griežti reikalavimai:

išsaugoti planinę esamo pastato struktūrą, atkurti apdailos medžiagas, sienų struktūrą, durų angas ir pan.

Išskirtinumas – juodi baldai

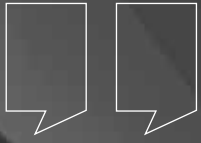
Išanalizavus paveldo elementus ir sumanymą sugretinti sena bei nauja, pagrindine pastato interjero ašimi tapo juodos spalvos baldai ir balta sienų spalva. „Pasirinkome juodus baldus norėdami nauja sugretinti su sena. Nekėlėme sau užduoties atskirti vidų nuo išorės, nes išorėje irgi yra juodų elementų, pavyzdžiui, langų rėmai, užrašai. Juoda spalva labai svarbi emociškai, tad tiko kuriamai moderniai struktūrai pabrėžti. Baldai gana lakoniški, nėra įmantrių formų, daugiausia naudota modulinė sistema“, – komentavo architektas.

Mastelis leidžia nesikoncentruoti į smulkius elementus, tad sprendimai tokiuose objektuose neturi būti grįsti vien tik praktiškumu. Dažniausiai ir nebūna.

/ Jokūbas JURGELIS /

Laisvės kuriant interjero koncepciją nebuvo daug: nors pagrindinis projektavimo užduotyje įvardytas bibliotekos siekis buvo tapti atvirai, moderniai, tačiau daugelį sprendimų ribojo griežti reikalavimai.

/ Jokūbas JURGELIS /

interjeras

▲ Bibliotekoje naujai įrengti pagrindinio įėjimo marmuro laiptai.

▼ Pastate pasirūpinta visais šiuolaikinėms reikmėms būtiniais elementais.

Balta sienų spalva skirtingose bibliotekos erdvėse kuria jaukią aplinką, o manantiesiems, kad tai nepraktiškas sprendimas, architektas turi svarių argumentų.

„Mastelis leidžia nesikoncentruoti į smulkius elementus, tad sprendimai tokiuose objektuose neturi būti grįsti vien tik praktiškumu. Dažniausiai ir nebūna. Didžiulės bibliotekos erdvės juk irgi nepraktiškos. Tačiau išpūdis, kurį jos kuria – daug svarbesnis. Projektavimas – prioritetų dėliojimas. Visuomet galima rinktis: statyti lentyną iki pat lubų ir sukurti tam tikrą išpūdį arba rinktis ją žmogaus ūgio, tačiau prarasti kitus dalykus. Mums buvo skirta užduotis pritraukti lankytojų: pirma, veiklomis, be kurių pastatas nebūtų gyvas, antra – specifine būtent šiam objektui, jo funkcijoms ir reprezentacijai skirta estetika“, – pasakojo J. Jurgelis.

Pastato vidaus struktūra neliečiama

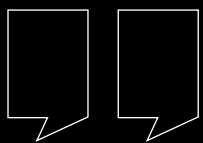
Kadangi interjero projektuotojams teko prisitaikyti prie esamos planinės pastato struktūros, naujai paskirčiai pritaikytos buvusios erdvės. Pirmas pastato aukštas skirtas vaikams: jiems įrengta skaitykla, nedidelė teatro erdvė, erdvės

kūrybinėms veikloms, čia yra motinos ir vaiko kambarys, vaikų dienos centras. Sienų apdailai ir knygų lentynoms pasirinkta balta spalva, erdvę pagyvina ryškiaspalvis kilimas ir įvairių geometrinių formų, ryškūs, moduliniai minkšti baldai.

Antrame pastato aukšte ateityje veiks kavinė, knygynas, čia pat įrengtos periodikos skaityklos, registratūra, drabužinės. Pagrindiniai marmuriniai laiptais, kurie jau dabar gerokai pasikeitę, pakilus į trečią aukštą patenkama į keturias pagrindines skaityklas. Vienoje jų netrukus įsikurs ir bendradarbiavimo erdvės. Atviroje erdvėje pastatyti stalai, skirti pasitarimams ar darbui, įrengtos lentynos, pastatyti minkštasuoliai. Tame pat aukšte įrengta ir galerija.

Ketvirtas aukštas – uždariausias, jis skirtas administracijai. Viršutinis, penktas, pastato aukštas – erdvė menininkams. Visiškai tuščios baltos patalpos bus skirtos parodoms, greta įrengta konferencijų salė, kur tilps 120 žmonių. Joje – integruotos kėdės, dvi vertėjų kabinos, garso režisieriaus patalpa ir scena, šiuo metu jau pakeitusi savo veidą nedidelė kino salė, muzikavimo erdvė, garso įrašų studija ir menų skaitykla. Atskiroje patalpoje bus rengiamos kūrybinės dirbtuvės.

Kadangi interjero projektuotojams teko derintis prie esamos planinės pastato struktūros, naujai paskirčiai pritaikytos buvusios erdvės.

interjeras

01

Parketo danga

L. Garbačiausko nuotr.

01

Ažuolinės grindys | Durys | Laiptai | Įrengimas

medžio stilius

— nuo 1999 m. —

VILNIUS | KAUNAS | KLAIPĖDA | ŠIAULIAI | PANEVĖŽYS | ALYTUS | MARIJAMPOLĖ

www.parketas.lt

Daugelis bibliotekai išrinktų korpusinių baldų pagaminti Lietuvoje. Dauguma minkštųjų baldų – kėdžių, krėslų – atkeliavo iš Ispanijos, stalai – iš Italijos. Grindų dangos atkurtos tokios pat kaip iki rekonstrukcijos: pagrindinėse patalpose atkurtas parketas, kitur paklota nauja kiliminė gerai garsą sugerianti danga.

Akustikos sprendimams daugiausia dėmesio skirta garso įrašų studijoje, kino ir konferencijų salėse, muzikavimo erdvėje. Kino salėje ir muzikavimo erdvėje, skirtoje 20 žmonių, garsą izoliuoja lubos ir speciali užuolaida.

Bibliotekos pastate yra nauja elektros įranga, skaityklose ir kitose erdvėse įrengtas bendras apšvietimas. Dauguma šviestuvų juodi, turintys sąsają su baldais. Ateityje darbo vietose planuojama įrengti ir stalinius šviestuvus.

Apibendrinamas patirtį šiame objekte J. Jurgelis pasidžiaugė, kad tokia neeiliniame objekte pavyko realizuoti norimas idėjas. „Esama situacija užkoduoja tam tikrą sprendimą, kurį pritaikius naujame pastate nebūtų pasiektas toks pat efektas. Ir spalvų kontrastas, ir turima erdvė padeda sukurti tam tikrą išskirtinumą. Ir nors pats procesas buvo ganėtinai sudėtingas, rezultatas nenukentėjo“, – komentavo pašnekovas. ■

Bendrovė „YIT Kausta“, pasitelkusi daugiau kaip 40 subrangovų, atliko Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos rekonstrukcijos darbus.

Bendrovės **TORK** linijos BIM aksesuarai higienos patalpose pasirinkti dėl funkcionalumo, modernaus dizaino ir kokybės.

Bibliotekos sanitariniuose mazguose sumontuoti įmonės „Laufen“ santechnikos gaminiai „Pro S Rimless“ – paprasto geometrinio dizaino, nepriekaištingos išvaizdos ir lengvai prižiūrimi. Pagalvota ir apie vaikus – jiems sumontuoti žaismingi ir spalvingi praustuvai bei unitazai.

Pagrindinė Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje sumontuotų mineralinių plokščių (gamintojas – bendrovė „Armstrong“) funkcija – absorbuoti sklindantį garsą.

Bibliotekoje paklota bendrovės „Medžio stilius“ ąžuolo parketo danga.

Bendrovė „Šviesos technologijos“ įrengė Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos interjero ir fasado apšvietimą.

UAB „ŠVIESOS TECHNOLOGIJOS“